

سوال

می‌خواهم درباره مسئله‌ای که میان من و همسرم پیش آمده توضیح دهید. من و همسرم پس از پایان دوران پریرود او به شدت به مشکل و خصومت برخوردیم. پس از آنکه او از پریرود خارج شد دو روز پی در پی بین ما جماع صورت گرفت و در روز سوم خصومت شدیدی پیش آمد و من به او سه بار در یک جلسه گفتم «طلاق دادم». این به سبب جهل من بود که فکر می‌کردم برای دادن یک طلاق باید سه بار بگویم: «طلاق دادم». اما نیت من سه بار طلاق دادن او نبود و فقط می‌خواستم یک طلاقش بدهم. از سوی دیگر اینکه من پس از پاکی‌اش با او جماع کرده‌ام آیا این طلاق درست است یا خیر؟ ما می‌خواهیم آشتی کنیم و برگردیم و من همچنین خوانده‌ام که اگر در مدت پاکی بعد از حیض اگر هم‌خوابی صورت گیرد طلاق درست نیست. این مسئله برای من و خانواده‌ام نگرانی و غم و درد بسیاری را به وجود آورده و ما همچنین سه فرزند داریم که باید به آنها هم فکر کنیم. لطفاً اگر ممکن است در این باره ما را راهنمایی کنید.

پاسخ مفصل

الحمد لله.

اولاً:

طلاق زن توسط مرد در پاکی‌ای که در آن جماع صورت گرفته طلاق بدعی و حرام است و سنت آن است که او را در پاکی‌ای که در آن جماع صورت نگرفته یک طلاق دهد، زیرا الله تعالی می‌فرماید:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ [سوره طلاق: ۱]

(ای پیامبر چون زنان را طلاق گویند برای عده آنان طلاقشان گویند).

خطیب شربینی - رحمه الله - در تفسیرش (۴/ ۳۱۰) می‌گوید: «یعنی در وقتی که عده در آن درست است» و این نیست مگر آنکه در پاکی‌ای باشد که در آن با او جماع نکرده باشد.

فقا در باره وقوع طلاق بدعی که آیا واقع می‌شود یا خیر اختلاف نظر دارند. جمهور آن را واقع می‌دانند و برخی بر عدم وقوع آن هستند. از جمله کسانی که به این رای رفته (یعنی عدم وقوع این طلاق) شیخ الاسلام ابن تیمیه - رحمه الله - است و گروهی از اهل علم تابع او شده‌اند.

در فتاویٰ کمیسیون دائم (۵۸ / ۲۰) آمده است: «طلاق بدعی بر چند نوع است: اینکه مرد زنش را در حال حیض یا نفاس یا در پاکی ای که در آن با او جماع کرده طلاق دهد، و صحیح آن است که این طلاق واقع نمی‌شود».

بر این اساس اگر شما همسرتان را در پاکی ای طلاق داده‌اید که در آن با او جماع کرده‌اید، این طلاق واقع نشده است.

ثانیا:

فقها درباره سه طلاق به یک بار اختلاف نظر دارند.

راجح آن است که سه طلاق به یک بار تنها یک طلاق واقع می‌شود، فرقی ندارد که آن را با یک لفظ ادا کند یعنی بگوید: تو سه طلاقه‌ای، یا سه بار آن را بگوید، مانند آنکه بگوید: تو را طلاق دادم، تو را طلاق دادم، تو را طلاق دادم، و تفاوتی ندارد که این سه طلاق در یک مجلس باشد یا در چند مجلس، مگر آنکه بین آنها او را برگرداند یا عقدی صورت گرفته باشد، و این انتخاب شیخ الاسلام ابن تیمیه - رحمه الله - است و شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - آن را ترجیح داده است.

آنان به روایت مسلم (۱۴۷۲) از ابن عباس - رضی الله عنهما - استناد کرده‌اند که می‌فرماید: در دوران رسول الله - صلی الله علیه وسلم - و ابوبکر و دو سال از خلافت عمر طلاق سه‌گانه یکی بود، پس عمر بن الخطاب فرمود: مردم در امری عجله کرده‌اند در آن برایشان مهلتی بود، پس اگر آن را بر ایشان [به همین شکلی که می‌خواهند یعنی سه طلاق در یک آن] بپذیریم، سپس آن را چنین تأیید کرد».

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید: «قول راجح در همه این مسائل این است که طلاق سه‌گانه هرگز وجود ندارد، مگر آنکه در بین آن رجعت یا عقد صورت بگیرد، وگرنه سه طلاق [در یک آن] واقع نمی‌شود و این انتخاب شیخ الاسلام ابن تیمیه - رحمه الله - است و همین صحیح است» (الشرح الممتع: ۹۴ / ۱۳).

اینگونه برای شما واضح شد که طلاق در هنگام پاکی ای که در آن جماع کرده‌اید واقع نمی‌شود و بر این اساس هیچ یک از طلاق‌ها در مورد شما واقع نشده است.

والله اعلم